

KÄRLEKSFÖRSÖK OCH SVEK. EN SJÄLSLÄKARES BERÄTTELSE

Av Clarence Crafoord

Natur & Kultur, 2010

Den verkliga kärleken

År 1970 är Clarence Crafoord gift med Margareta och har fyra små barn. Men över en natt blir han förälskad i Karin och lämnar sin familj i Stockholm för att tillsammans med henne sektorisera Luleåpsykiatrin. Sexton år senare skiljer han sig från Karin – som dör ett år därefter – och blir tillsammans med Eva. En kvinna som dock brutalt kommer att lämna Clarence genom att några år senare ta sitt liv.

I boken *Kärleksförsök och svek. En själsläkares berättelser* ger psykiatern och psykoanalytikern Clarence Crafoord en öppen och självutlämnande beskrivning av en rad smärtsamma erfarenheter ur sitt långa, flitiga och innehållsrika liv. I boken kastas läsaren genast in i den uppslitande skildringen av hur ett av Clarence barn gör upp med sin far under hans sextioårsåldern. Sonen Alexander håller ett dramatiskt tal inför de församlade gästerna: Hur kunde du? Hur kunde du lämna mig och sticka iväg? Jag var ju bara fem år!

Denna attack beskriver författaren som ett svärd rakt in i hjärtat och som kommer att plåga honom i flera år framöver. Skulden, det dåliga samvetet och de många sveken är några av de ämnen han försöker göra upp med i föreliggande bok.

Tidigt övergiven

Vi får också följa hur Clarence långsamt kommer till insikt om att han själv tidigt övergivits. Både av sin mamma, som i sin svala högborgerliga otillgänglighet inte uppfattade hans känsliga konstnärssjäls behov, men framför allt hur han som femåring plötsligt överges av den kvinna som han senare uppfattar som sin "verkliga" mamma: barnflickan Naeimi som oväntat slutar hos familjen Crafoord och som gör den lille Clarence otröstlig i sin sorg.

Dessa och en rad andra svek och övergivanden skapar en skarp känslomässig relief till Crafoords verkliga kärlek: De otaliga "projekt" som han framgångsrikt lyckas förvekliga under sitt liv:

Reformeringen av psykiatri i Luleå och senare i Blekinge, arbetet med utgivningen av Freuds samlade verk, tidskriften *Divan* och det flitiga författandet av en rad böcker och artiklar, som han ägnar en inte oväsentlig del av sitt liv. Skrivna med ett kreativt flöde som det är få förunnat att få uppleva. Clarence berättar att han under tidiga morgnar i sin sommarstuga kan skriva uppåt 20 sidor i sträck, utan att behöva läsa igenom och ändra det han skrivit.

Det är alltså inte i skildringen av barnen eller kvinnorna som Crafoords själ ligger. För särskilt barnen omnämns knappast mer än i förbigående. Möjligen kan denna knapphändighet vara av hänsyn till barn och barnbarn. Nej, Crafoords själ och verkliga begåvning ligger i hans enastående förmåga att skriva om psykiatri och psykoanalys på ett sätt som gör att mannen på gatan förstår.

Njutbar att läsa

Denna litterära gestaltsförmåga och beskrivningskonst gör att Crafoords bok, trots sin plågsamma tematik, känns både lättillgänglig och njutbar att läsa. Stundtals har den dock lite för mycket *namedropping* och frotterande med andra kända personer, där särskilt Ingemar Bergman skildras i ett lätt idealiserande skimmer, men också på ett sätt som gör att man anar att Crafoord själv identifierar sig med den åldrande Bergman.

Boken är följaktligen klart läsvärd och ger en givande gestaltning av det inre hos en av våra mest kända psykiatriker, i den omvandlingsprocess av modern psykiatri, där psykoterapi kom att bli en oundgänglig del av vården. En bok som varmt rekommenderas för alla som jobbar med människovård.

Sven Sjöqvist

Psykolog

Publicerad i juli 2010